

מבוא לשבועת מודה במקצת - עירוב פרשיות

א. רקע כללי על שבועות הדיינין

רמב"ם טו"נ א

הלכה א

הטוען את חברו במטלטלין והודה לו במקצת הרי זה משלם מה שהודה בו ונשבע על השאר מן התורה שנאמר אשר יאמר כי הוא זה, וכן אם כפר בכל ואומר לא היו דברים מעולם ועד אחד מעיד [שהוא חייב לו] הרי זה נשבע מן התורה, ומפי השמועה למדו שכל מקום ששנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה, וכן למדו מפי השמועה שעד אחד לכל עון ולכל חטאת אינו קם אבל קם הוא לשבועה.

הלכה ב

אין לך מחוייב שבועה מן התורה חוץ משלשה, מי שהודה במקצת המטלטלין, ומי שחייבו עד אחד, והשומר, שהרי נאמר בשומר שבועת ה' תהיה בין שניהם, וכבר ביארנו שבועת השומרין בהלכות שכירות, וכל אחד מן השלשה נשבע ונפטר מלשלם, אבל כל הנשבעין ונוטלין כגון שכיר ונחבל ופוגם את שטרו וכיוצא בו, וכן כל הנשבעין בטענת ספק כגון השותפין והאריסין כולן נשבעין בתקנת חכמים, וכל אלו השבועות אף על פי שהן מדברי סופרים הרי הן כעין של תורה בנקיטת חפץ.

הלכה ג

הטוען מטלטלין על חברו וכפר בכל ואמר לא היו דברים מעולם, או שהודה במקצת ונתנו מיד ואמר אין לך בידי אלא זה והילך, או שאמר אמת שהיה לך אצלי אבל מחלת לי או נתת לי או מכרת לי או החזרתי לך או שטענו חטים והודה לו בשעורים בכל אלו פטור משבועת התורה, אבל חכמי הגמרא תקנו שישבע הנתבע בכל אלו שבועת היסט ויפטר, ואינו כעין של תורה לפי שאין בהן נקיטת חפץ, וכבר ביארנו דרך שבועה של תורה ודרך שבועת היסט בהלכות שבועות.

רמב"ם שבועות יא

הלכה א

כשם ששבועת שוא ושקר בלא תעשה, כך מצות עשה שישבע מי שנתחייב שבועה בבית דין בשם שנאמר ובשמו תשבע זו מצות עשה, שהשבועה בשמו הגדול והקדוש מדרכי העבודה היא והדור וקדוש גדול הוא להשבע בשמו.

הלכה ב

ואסור להשבע בדבר אחר עם שמו, וכל המשתף דבר אחר עם שם הקדוש ברוך הוא בשבועה נעקר מן העולם, שאין שם מי שראוי לחלוק לו כבוד שנשבעין בשמו אלא האחד ברוך הוא.

הלכה ג

ומותר לאדם להשבע על המצוה לעשותה כדי לזרז את עצמו ואף על פי שהוא מושבע עליה מהר סיני שנאמר נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך.

הלכה ד

שבועה זו שמשביעין הדיינים למי שנתחייב שבועה היא הנקראת שבועת הדיינין, בין שהיה חייב בשבועה זו מן התורה בין שהיה חייב בה מדברי סופרים.

הלכה ה

שלשה מיני שבועות הן שחייבין בהן מן התורה, ואלו הן: מי שטענו חברו מטלטלין והודה במקצתן וכפר במקצתן, ומי שכפר בכל המטלטלין שטענו ועד אחד מעיד עליו ומכחישו הרי אלו שתי שבועות על ידי טענת ודאי וכפירה, וכן שומר שטוען שאבד דבר שהפקידו אצלו או נגנב או מת וכיוצא בזה הרי זה נשבע מספק, שאין בעל הפקדון יודע אם אמת טוען זה השומר או שקר, והוא נשבע מן התורה שנאמר שבועת ה' תהיה בין שניהם.

הלכה ו

כל שבועה שמשביעין אותה הדיינין חוץ משלשה מיני שבועות אלו הרי הוא מדברי סופרים וגם היא הנקראת שבועת הדיינין, וגם שבועות אלו מדבריהם שני מיני שבועות הן, יש מהן שבועות על ידי טענת ודאי וכפירה כגון שבועת שכיר ופוגם שטרו וכיוצא בהן, ויש מהן שבועות בטענת ספק כגון שבועת השותפין והאריסין וכיוצא בהן, ובדיני ממונות יתבאר חיוב כל אחת ואחת מאלו השבועות ודיניהם.

הלכה ז

ויש שם שבועה אחרת והיא תקנת חכמי הגמרא והיא הנקראת שבועת הסת, ואף על פי שבית דין משביעין אותה [היום] אינה נקראת שבועת הדיינין.

הלכה ח

ושבועת הדיינין בין שהיתה של תורה או של דברי סופרים בין על טענת ודאי בין על טענת ספק כך היא, הנשבע או חז ספר תורה בזרועו והוא עומד ונשבע בשם או בכינוי בשבועה או באלה מפיו או מפי הדיינין, והורו רבותי שאין משביעין שבועת הדיינין אלא בלשון הקדש.

הלכה ט

כיצד מפיו, כגון שיאמר הריני נשבע בה' אלהי ישראל או במי ששמו חנון או במי ששמו רחום שאיני חייב לזה כלום, וכן אם אמר הרי הוא ארור לה' או ארור למי ששמו חנון אם יש לזה אצלי כלום.

הלכה י

וכיצד מפי הדיינין כגון שאמרו לו משביעין אנו אותך בה' אלהי ישראל או במי ששמו חנון שאין לזה בידך כלום והוא עונה אמן, או שאמרו הרי פלוני בן פלוני ארור לה' אלהי ישראל או למי ששמו חנון אם יש לפלוני אצלו ממון ולא יודה לו והוא עונה אמן זו היא שבועת הדיינין.

הלכה יא

הדיינין שהשביעו בלא נקיטת חפץ בידו הרי אלו טועים, וחוזר ונשבע וספר תורה בידו, ואם אחז תפילין בידו והשביעוהו אינו חוזר ונשבע שהרי אחז תורה בידו וכמו ספר הן, השביעוהו מיושב אינו חוזר ונשבע.

הלכה יב

תלמיד חכם לכתחילה משביעין אותו מיושב ותפילין בידו ואינו צריך ליטול ספר תורה אלא תפילין בכפו חפץ הוא ונשבע בלשון הקדש כמו שבארנו.

הלכה יג

אין בין שבועת הסת לשבועת הדיינין אלא נקיטת חפץ, שאין הנשבע שבועת הסת או חז ספר תורה אלא משביעין אותו בשם או בכינוי בשבועה או באלה מפיו או מפי בית דין כמו שבועת הדיינין, וכבר נהגו הכל להיות ספר תורה ביד חזן הכנסת או שאר העם בעת שמשביעין שבועת הסת כדי לאיים עליו.

ב. המקור בתורה – "כי הוא זה"

שמות כ"ב

(ו) כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ כֶּסֶף אֶו־כֶּלִים לְשֹׁמֵר וְגָנַב מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמְצָא הַגָּנֵב יִשְׁלַם שְׁנַיִם:
(ז) אִם־לֹא יִמְצָא הַגָּנֵב וְנִקְרַב בְּעַל־הַבַּיִת אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רֵעֵהוּ:
(ח) עַל־כֵּן־דִּבְרַתְּ שָׁשֶׁעַל־שׁוֹר עַל־חֲמֹר עַל־שֶׁה עַל־שֶׁה עַל־שֶׁה עַל־כָּל־אֲבֹתָהּ אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי־הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְבַר־שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יִרְשִׁיעַן אֱלֹהִים יִשְׁלַם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ:

(ט) כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ חֲמֹר או־שׁוֹר או־שֶׁה וְכָל־בְּהֵמָה לְשֹׁמֵר וּמֵת או־נִשְׁבַּר או־נִשְׁבָּה אֵין רָאָה:
(י) שְׁבַעֲת יְהוָה תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רֵעֵהוּ וְלִקַּח בְּעַלְיוֹ וְלֹא יִשְׁלַם:
(יא) וְאִם־גָּנַב יִגָּנַב מֵעֵמֹו יִשְׁלַם לְבַעְלָיו:
(יב) אִם־טָרַף יִטָּרַף יִבְאֵהוּ עַד הַטָּרְפָה לֹא יִשְׁלַם:

מכילתא דר' ישמעאל, מסכתא דנזיקין, פרשה טו-טז (עמ' 304-300), ע"פ כ"י אוקספורד

ונקרב בעל הבית - **שומע אני ישאל באורים ותומים?** ת"ל 'אשר ירשיעון אלהים' - לא אמרתי אלא אלהים שהן מרשיעין.

ונקרב בעל הבית - בשבועה או בשבועה ושלא בשבועה? **הרי את דן נא' כאן שליחות יד ונאמ' להלן שליחות יד מה להלן שבועה אף כאן שבועה**, מה להלן ביד אף כאן ביד, (או) מה כאן בבית דין אף להלן בבית דין, מה כאן לצורכיו אף להלן לצורכיו, מה כאן על כל דבר פשע [אף להלן על כל דבר פשע].
אשר יאמר כי הוא זה - שזה או' זה הוא וזה או' אינו הוא; מיכן אמרו: עד שתהא הודייה ממין הטענה (כך בכל כתבי היד. בדפוסים: 'במקצת הטענה').

רש"י שמות פרק כב פסוק ח

אשר יאמר כי הוא זה - **לפי פשוטו** אשר יאמר העד כי הוא זה שנשבעת עליו הרי הוא אצלך. עד הדיינין יבא דבר שניהם ויחקרו את העדים, ואם כשרים הם וירשיעוהו לשומר זה, ישלם שנים, ואם ירשיעו את העדים, שנמצאו זוממין, ישלמו הם שנים לשומר.
ורבותינו ז"ל **דרשו** כי הוא זה, ללמד שאין מחייבין אותו שבועה אלא אם כן הודה במקצת לומר כך וכך אני חייב לך, והמותר נגנב ממני:

רמב"ן שמות פרק כב פסוק ח

(ח) אשר יאמר כי הוא זה - כתב רש"י לפי פשוטו אשר יאמר העד כי הוא זה שנשבעת עליו והרי הוא אצלך. ורבותינו אמרו (ב"ק קו ב) כי הוא זה, ללמד שאין מחייבין אותו שבועה אלא אם כן הודה במקצת, כך וכך אני חייב והמותר נגנב ממני.

זה הענין שכתבו הרב דברי יחידים הוא ואינו כהלכה, שהשומרים אינן צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת, ואפילו כשטוען טענת גנב בכל הפקדון חייב הוא לישבע שבועת השומרים. ועוד מתבאר בגמרא בראיות גמורות כי כשהוא כופר בעיקר הפקדון ואומר לא הפקדת אצלי, אם כופר בכל פטור, ואם מודה מקצת חייב שבועה, וזה לדברי הכל, ואף על פי שהרב אינו אומר כן בפירושו בגמרא (ב"ק קז. ד"ה מעיז):
ואם כן נאמר כי הכתוב הזה **לפי מדרש חכמים** הוא בטוען לא הפקיד אצלי מעולם, שאם כפר בכל פטור ואם הודה במקצת וכפר במקצת חייב שבועה. ויאמר אם לא ימצא הגנב יקרב בעל הבית אל האלהים על כל טענת פשע שיטען עליו **פשעת בשמירה, או** אשר יאמר השומר כי הוא זה **פקדון שבידי ולא הפקדת לי יותר**, הנפקד אשר ירשיעון אותו האלהים ישלם שנים לרעהו. והנה שניהם ישלמו, אבל אין תשלומי השנים אלא בטוען טענת גנב, וטענת מודה במקצת נוהגת בכל התביעות ואפילו בהלואה וגזלה ושאר ענינים. **ובאלה הדינין מקרא מועט והלכות מרובות, אין צורך לבאר מהם בכאן אלא בכדי ישוב המקראות:**

ג. עירוב פרשיות – למשמעות הבאת דיני טוען ונטען במסגרת דיני שומרים

בבא קמא קו: (3 שורות מהסוף) -קז:

ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן: הטוען טענת גנב בפקדון, אינו חייב עד שיכפור במקצת ויודה במקצת; מאי טעמא? דאמר קרא: (שמות כ"ב) כי הוא זה.
ופליגא דר' חייא בר יוסף, דאמר ר' חייא בר יוסף: (קז.) עירוב פרשיות כתוב כאן, וכי כתיב (שמות כ"ב) כי הוא זה - אמלוה הוא דכתיב.
ומאי שנא מלוה?
כדרבה, דאמר רבה:

מפני מה אמרה תורה מודה במקצת הטענה ישבע?

חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו,

והאי בכולי בעי דנכפריה, והאי דלא כפריה - משום דאין אדם מעיז פניו,

ובכולי בעי דלודי ליה, והאי דכפר ליה במקצת - סבר: אי מודינא ליה בכוליה תבע לי בכוליה, אישתמיט לי מיהא השתא אדהו לי זוזי ופרענא, הלכך רמא רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בכוליה, וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי, אבל גבי פקדון מעיז ומעיז.
תני רמי בר חמא: ארבעה שומרין (קז): צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת, ואלו הן: שומר חנם והשואל, נושא שכר והשוכר.
אמר רבא: מאי טעמא דרמי בר חמא?
שומר חנם, בהדיא כתיב ביה +שמות כ"ב+ כי הוא זה;
שומר שכר, יליף נתינה נתינה משומר חנם;
שואל, וכי ישאל - וי"ו מוסיף על ענין ראשון;
שוכר, אי למ"ד כשומר שכר - היינו שומר שכר, אי למ"ד כשומר חנם - היינו שומר חנם.

רש"י על הסוגיה

דאמר קרא כי הוא זה - היינו הודה במקצת ובפרשת טוען טענת גנב כתיב.
עירוב פרשיות - פסוק שהוא מפרשה אחרת נתערב בזו שאינו מקומו דהאי כי הוא זה באם כסף תלוה הוה ליה למכתביה דהתם קאי דאילו בהך פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת מחייב.
ומאי שנא מלוה - דעקרין לקרא מדוכתיה ומוקמינן ליה עלה.
כדברה דאמר רבה - אין אדם מעיז פניו בפני זה שעושה לו טובה הלכך היכא דכפר הכל פטור משבועה דאי לאו קושטא בהדיא לא הוה מצי למכפר ביה והיכא דמודה מקצת בכולה בעי למכפריה והא דלא כפריה משום דאין אדם מעיז.
אבל בפקדון - דאין כאן טובה.
מעיז ומעיז - הלכך אפי' כפר בכוליה רמיא רחמנא שבועה עליה.
צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת - קודם שיתחייבו שבועה ואם נשבעו בלא כפירה והודאה אין שבועתו של ש"ח כלום ולא מחייבתו כפל ודרמי בר חמא פליג אדרבי חייא בר יוסף.
פרשה ראשונה - נאמרה בש"ח ושניה בשומר שכר.
שוכר - פלוגתא דר"מ ורבי יהודה לעיל /בבא קמא/ (דף נז:).

הפרשיות (ע"פ הבנת ל+ע את עירובם בגמ')

(ו) כי יתן איש אֶל רעהו כֶּסֶף או כְּלִים לְשֹׁמֵר וּגְנֵב מִבֵּית הָאִישׁ אִם יִמָּצָא הַגָּנֵב יִשְׁלַם שְׁנָיִם. (ז) אִם לֹא יִמָּצָא הַגָּנֵב וְנִקְרַב בְּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רֵעֵהוּ. (ח) עַל כָּל דָּבָר פָּשַׁע עַל שׂוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׁהָעַל שְׁלֵמָה עַל כָּל אֲבָדָה אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּי הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יְבֹא דָבָר שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יִרְשִׁיעַן אֱלֹהִים יִשְׁלַם שְׁנָיִם לְרֵעֵהוּ. {ס} (ט) כי יתן איש אֶל רעהו חֲמוֹר או שׂוֹר או שֶׁהִנְקֵל בְּהֵמָה לְשֹׁמֵר וּמֵת או נִשְׁבֵּר או נִשְׁבָּה אִין רָאָה. (י) שְׁבַעַת יָיִ תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רֵעֵהוּ וְלֹא יִשְׁלַם. (יא) וְאִם גָּנֵב וְגָנֵב מֵעִמּוֹ יִשְׁלַם לְבַעְלָיו. (יב) אִם טָרַף יִטְרַף יְבֹאָהוּ עַד הַטָּרְפָּה לֹא יִשְׁלַם. {פ}

(יג) וְכִי יִשְׁאֵל אִישׁ מֵעַם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבֵּר או מֵת בְּעַלְיוֹ אִין עִמּוֹ שְׁלַם יִשְׁלַם. (יד) אִם בְּעַלְיוֹ עִמּוֹ לֹא יִשְׁלַם אִם שְׁכִירְהוּא בָּא בְּשִׁכְרוֹ:
(טו) - (כג) ...

(כד) אִם כֶּסֶף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֶבֶד עִמָּךְ לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנִשָּׂה לֹא תִשְׁיָמוּן עָלָיו נִשָּׂה. (כה) אִם חֶבֶל תִּחְבֹּל שְׁלֵמַת רֵעֶךָ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיָבוּ לוֹ. (כו) כִּי הוּא כְּסוּתָה לְבִדָּה הוּא שְׁמִלְתוֹ לַעֲרוֹ בְּמָה יִשְׁכַּב וְהִיָּה כִּי יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חֲנוּן אֲנִי:

חלוקה:

(ו) - (ח) שומר חנם

(ט) - (יב) שומר שכר

(יג) - (יד) שואל

(כד) - (כו) מלווה

1. איפה חצי פסוק (ח) הולך בפרשיית "אם כסף"?
2. מה ההבדל בין מלווה לשואל?

תלמוד בבלי סנהדרין ב, א

משנה. דיני ממונות - בשלשה, גזילות וחבלות - בשלשה, נזק וחצי נזק, תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה - בשלשה.

תלמוד בבלי סנהדרין ב, ב

אטו גזילות וחבלות לאו דיני ממונות נינהו? - אמר רבי אבהו: מה הן קתני; מה הן דיני ממונות - גזילות וחבלות, אבל הודאות והלואות - לא. וצריכא; דאי תנא דיני ממונות - הוה אמינא דאפילו הודאות והלואות, תנא גזילות וחבלות. ואי תנא גזילות וחבלות ולא קתני דיני ממונות - הוה אמינא: הוא הדין דאפילו הודאות והלואות, והאי דקתני גזילות וחבלות - משום דעיקר שלשה דכתיבי - בגזילות וחבלות כתיבי. גזילות דכתיב ונקרב בעל הבית אל האלהים, חבלות - מה לי חבל בגופו מה לי חבל בממונו. תנא: מה הן דיני ממונות - גזילות וחבלות, אבל הודאות והלואות - לא. ולמאי? אילימא דלא בעינן שלשה - והאמר רבי אבהו, שנים שדנו דיני ממונות - לדברי הכל אין דיניהם דין אלא - דלא בעינן מומחין. מאי קסבר? אי קסבר עירוב פרשיות כתוב כאן - ליבעי נמי מומחין, ואי קסבר אין עירוב פרשיות כתוב כאן - שלשה למה לי?

רש"י (שם) ד"ה אי קסבר עירוב פרשיות כתיב כאן

דאיכא למאן דאמר בהגוזל עצים (ב"ק קז). שהפרשיות הכתובות באלה המשפטים מעורבות הן, שיש מקרא כתוב בפרשה זו שאינו יכול לעמוד בה, אלא מפרשה אחרת הוא, כגון אשר יאמר כי הוא זה (שמות כב) דילפינן מיניה: מודה במקצת הטענה - ישבע כו', שכתב בשומר חנם, לאו אשומר חנם קאי, דשומרין אף על פי שלא הודו במקצת חייבין לישבע, דהודאה מקצת הטענה אפרשת דאם כסף תלוה קאי (שם), דהתם הוא דבעינן הודאה במקצת, ואי לא מודה כלום, חזקה - אם טענת התובע אמת, לא היה יכול זה להעיז פניו נגדו ולומר: לא הלוייתי, הלכך אפילו שבועה לא בעי, אבל בפיקדון דליכא גמילות חסדים מעיז פניו וכופר הכל...

ירושלמי שבועות פרק ו דף לו טור ד/מ"ו

רבי יוחנן אמר הטוען לחבירו טענת גנב אינו חייב עד שיודה מקצת, וכל חברוי פליגין עלוי מה מקיימין כל חברוי כי הוא זה בטוענו ממון
אם בטוענו ממון בדא ישלם שנים לרעהו ועירובי פרשיות יש כאן
א"ר זירא אינו חייב עד שיהא בכפירה שתי כסף חוץ מההודייה
אתיא כחברוי דר' יוחנן

תוספות ב"ק קז.

עירוב פרשיות כתוב כאן וכי כתיב כי הוא זה אמלוה הוא דכתיב - פי' בקונט' דפסוק זה דכי הוא זה מפרשה אחרת דבו אם כסף תלוה את עמי הוה ליה למיכתב דהתם קאי דאי בהך פרשתא דפקדון בלא הודאה במקצת נמי מחייב וטעמא דעקרינן ליה מדוכתא כדמסיק ומ"ש מלוה כדרבה דאין אדם מעיז פניו לכן כופר הכל פטור אבל בפקדון שלא עשה לו טובה מעיז ומעיז הלכך אפי' כופר הכל חייב וקשה דבריש סנהדרין (דף ב: ושם) משמע דאפילו למ"ד עירוב פרשיות כתוב כאן לא עקרינן ליה לגמרי מפקדון לענין שלשה ומומחין ומיהו יש לדחות דלענין מודה מקצת דאיכא טעמא עקרינן ליה מפקדון לגמרי אבל לענין שלשה ומומחין דליכא טעמא קאי אתרוייהו

אבל קשה דבפרק השואל (ב"מ דף צז:) גבי הא דמוקי מתניתין דהתם כשיש עסק שבועה ביניהם ומוקי רישא בתרתי וסיפא בתלת משמע דלא מחייב שבועה אלא א"כ יש חדא דקמודה והתם כרבי חייא בר יוסף מדקאמר בתר הכי ולרמי בר חמא אלמא דלא מחייב רבי חייא בר יוסף בלא הודאה מקצת אלמא לא עקר לגמרי כי הוא זה מפקדון ועוד דבכמה משניות משמע דלא מתחייב בפקדון אלא במודה מקצת כי ההיא דשבועות (דף מג.) דסלע הלויטני עליו ושתים היה שוה וכן ההיא דמנורה בת עשרה ליטרין (שם) וההיא דעשר גפנות טעונות מסרתי לך (שם דף מב:) ובהניזקין (גיטין דף נא. ושם) גבי שני כיסין קשורים מצאת לי דמחייבין מודה מקצת ופטרין כופר הכל אע"ג שלא עשה לו שום טובה ובפרק שני דכתובות (דף יח. ושם) ובשבועת הדיינים (שבועות דף מב.) פטרין מנה לאביך בידי והאכלתיו פרס במגו דאי בעי כופר הכל משום דבבנו מעיז ולפירוש הקונטרס אדרבה כופר הכל ה"ל לחיובי התם וכן בפ"ק דב"מ (דף ד:) בשמעתא דהילך גבי סלעין דנרין ומפרש ר"ת דה"ק דכי כתיב כי הוא זה אמלוה נמי הוא דכתיב דבעינן הודאה בהדי שבועה דכפירה והכי נמי בעינן הודאה בהדי שבועה דנאנסו אבל כפירה לא בעינן בההיא דנאנסו ובאותו ענין דקאי כי הוא זה אמלוה קאי נמי אפקדון וכי היכי דמלוה מחייב אשתי פרות לחוד חדא דהודאה וחדא דכפירה מחייב נמי אפקדון אשתי פרות חדא דהודאה וחדא דנאנסו אבל רבי חייא בר אבא ורמי בר חמא בעו שלש פרות חדא דהודאה וחדא דכפירה וחדא דנאנסו דכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא אמלוה והא דבעיא כפירה והודאה במלוה שמא במה מצינו ילפינן מפקדון אף על גב דלענין שלשה ומומחין לא ילפינן מלוה מפקדון במסכת סנהדרין (דף ב: ושם) למאן דלית ליה עירוב פרשיות לענין מודה מקצת מסתבר למילף טפי והוא הדין דבפקדון מחייב בכפירה והודאה לחוד בלא נאנסו אבל בנאנסו בלא כי הוא זה לא מחייב דהכי משמע ליה פשטיה דקרא לאצרוכי כי הוא זה בהדי נאנסו ולא נאנסו בהדי כי הוא זה אבל כופר הכל פטור לכ"ע בכל מקום אפילו במקום שיכול להעיז דגזירת הכתוב הוא כי הוא זה דוקא ולא כופר הכל... ונראה כפירוש ריב"א דמפרש כי כתיב כי הוא זה אמלוה הוא דכתיב והלכך בפקדון נמי לא מוקמינן ליה אלא בטענה דשייכא במלוה דהיינו בכפירה והודאה אבל טענת נאנסו לא והכי קאמר מאי שנא טענה דשייכא במלוה מטענת נאנסו ומסיק כדרבה וגבי מלוה הוא דאיכא למימר הכי כלומר בטענה השייכא במלוה כגון כפירה והודאה דאין מעיז פניו לכפור במידי דידע בה חבריה אבל בפקדון כלומר טענה השייכא בפקדון כגון נאנסו דלא ידע ביה חבריה מעיז ומעיז ומחייב בלא הודאה דאם כופר הכל היה פטור במקצת נמי יפטר במגו דאי בעי כפר הכל ומיהו בטענות כפירה אפילו במקום שיכול להעיז פטור דגזירת הכתוב היא...

חידושי הרמב"ן מסכת שבועות מב:

ולפי פי' זה הא דאמרינן בפ' הגוזל עצים ומאי שנא מלוה פי' שפטרה תורה כופר בכל וחייבה מודה מקצת, כדרבה, לאו למימרא דרבה אמר מפני מה אמרה תורה כופר בכל פטור אלא לומר גבי מלוה איכא לאפלוגי בין כופר בכל למודה מקצת כדרבה, אבל בפקדון מעיז ומעיז ואם נאמר שכופר בכל פטור על כרחינו אף מודה מקצת פטור דמשיב אבדה הוא, הילכך בין מודה מקצת בין כופר בכל חייבה תורה, ולא מפרש טעמא, ואיפשר שהוא משום דזימנין דאמר בדדמי כדאמרינן התם (ב"מ צ"ג ב') ידעת ביה בבר אחרך דמצי לעבורי חדא חדא, דכיון דטריד לא דייק לנטורי נטירותא מעליתא, כדבעינא למימר קמן.

הרמב"ם שכירות ב, ח

... אחד המפקיד או המשאיל או המשכיר את חברו בעדים או שלא בעדים דין אחד יש להן כיון שהודה זה מפי עצמו ששמר לו או ששאל ממנו הרי זה נשבע שבועת השומרין שאין אומרים מיגו לפוטרו משבועה אלא לפוטרו מלשלם, אפילו היה הדבר השאל או המופקד או המושכר שוה פרוטה הרי זה השומר נשבע עליו ואין אחד מן השומרים צריך להודייה במקצת.